

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

**KMETIJSKO GOZDARSKI ZAVOD
MARIBOR**

Vinarska ulica 14, 2000 Maribor
tel.: (02) 228 49 00, fax: (02) 251 94 82
E-pošta: info@kmetijski-zavod.si,
<http://www.kmetijski-zavod.si/>

Maribor, 25.1.2021

PRIPRAVE ZA SAJENJE KROMPIRJA

Kljub temu, da so se površine zasajene s krompirjem v Sloveniji v zadnjem obdobju izredno znižale, saj ga po statističnih podatkih posadimo okrog 3000 ha, se veliko krompirja pridelava na manjših površinah in na vrtovih. Na teh površinah prevladujejo zgornje sorte, ki jih pridelujemo za sprotno poletno porabo, nekatere pa lahko skladiščimo tudi do novega leta. Te nasade sadimo spomladi zelo hitro, da bi čim prej imeli uporabne gomolje. Ker za rast krompirja tla morajo biti segreta vsaj na 8⁰C in bi bilo dobro, če se v tem zgodaj spomladanskem obdobju temperatura tal ne bi zelo spreminjala, običajno sadimo zgodnje sorte krompirja ob koncu marca ali v prvi polovici aprila.

Da bi pridelali uporabne gomolje čim prej, priporočamo da se posadijo primerno nakaljeni gomolji, ki morajo imeti debele kaliče dolge največ 1 cm. Zato je potrebno poskrbeti, da kupimo kakovosten semenski krompir, kateri ni pognal kaliče že v času skladiščenja ali pa v trgovinah, kjer je velikokrat izpostavljen previsokim temperaturam in svetlobi in požene dolge tanke kaliče, ki se v času transporta ali pri sajenju polomijo ali poškodujejo.

Pri pravilnem nakaljevanju in sajenju nakaljenega krompirja zgodnjih sort pri ugodnih talnih temperaturah krompir takoj začne z rastjo in imamo prve uporabne gomolje že v zadnji dekadi maja. Zaradi ohladitev, ki so v spomladanskem obdobju možne in občutljivosti vzniklih rastlin na slano, oziroma nizke temperature pri zelo zgodnjem sajenju priporočamo pokrivanje posevkov s polipropilenskimi prekrivkami, ki ščitijo posevke pred slano, saj opažamo poškodbe na nadzemnem delu rastlin krompirja že pri temperaturah -1⁰C. Pri zgodnjem sajenju krompirja priporočamo pokrivanje z debelejšimi prekrivkami, ali pokrivanje z 2 sloji prekrivk in pravočasno odkrivanje pri višjih temperaturah. Kljub temu pa se je potrebno zavedati, da bodo temperature pod prekrivkami le za 2-4⁰ višje v primerjavi s temperaturami zraka. To pomeni, da poškodb rastlin ne pričakujemo na posevkih prekritih s polipropilenskimi prekrivkami, če temperature padejo do -3⁰C, pri nižjih temperaturah lahko pride do poškodb rastlin krompirja, kljub pokrivanju. Zato pri sajenju zgodnjega krompirja velja nasvet, da sadimo pravilno nakaljene gomolje, ko se tla dovolj segrejejo, saj z sajenjem v hladna tla rastline doživijo šok, bolj počasi rastejo in so bolj občutljive na bolezni in škodljivce v primerjavi z rastlinami, posajenimi v primerno segreta tla. Za kaljenje in tvorbo korenin sta potrebni voda in temperatura nad 4⁰C. Pri temperaturi 10-12⁰C je rast upočasnjena, najugodnejša rast krompirjevih rastlin je med 16 in 20⁰C.

Z nakaljevanjem semenskih gomoljev začnemo odvisno od pogojev, ki jih imamo za nakaljevanje in planiranega časa za sajenje 14 dni pred planiranim sajenjem, če gomolje nakaljujemo pri temperaturi okrog 20⁰C, oziroma 3-4 tedne pred planiranim sajenjem, če gomolje nakaljujemo pri temperaturi 10-15⁰C. Če gomolje nakaljujemo pri temperaturi 20⁰C bomo imeli gomolje z manjšim številom stebel in s tem v nasadu posledično z manjšim številom gomoljev. Ko se na gomoljih razvijejo kaliči velikosti 0,5 cm je potrebno znižati temperaturo za nakaljevanje in začeti s prilagajanjem gomoljev za sajenje, najboljše na prostem, da rastline ne bi doživele prevelik šok pri sajenju v hladnejša tla. Če gomolje nakaljujemo pri temperaturi 10-15⁰C bomo na gomoljih imeli večje število kalčkov, oziroma stebel in s tem posledično večje število nastavljenih gomoljev.

Zračna vlaga v prostoru v katerem poteka nakaljevanje ne vpliva na sam proces nakaljevanja, saj je v gomolju dovolj vlage za poganjanje kaličev. Kljub temu pa zelo suhi prostori niso primerni za nakaljevanje gomoljev, ker se gomolji izsušijo in so manj primerni za sajenje, saj so vznikle rastline v prvih fazah razvoja odvisne od hranil in vlage iz gomolja.

Za pravilno nakaljevanje je razen toplote zelo pomembna svetloba. Za nakaljevanje gomoljev je najbolj primerna difuzna svetloba (ne direktno na soncu, rahlo oblačno vreme). Če je v prostoru kjer nakaljujemo pretemno, so kaliči dolgi, svetli i krhki ter se lahko poškodujejo ali odlomijo. Enako se dogaja z gomolji v kletnih prostorih, ki so običajno pretemni in niso najbolj primerni za nakaljevanje. Na gomolju, kjer se je prvotni kalič poškodoval ali odlomil se kaliči razvijejo ponovno, vendar so ti slabše razviti in ne doprinesejo k zgodnejšem nastavku in razvoju novih gomoljev. Ob ustrezni svetlobi in temperaturi se razvijejo trdni, zbiti in močno obarvani kaliči, ki se pri sajenju ne lomijo in omogočajo v primerno segreti zemlji enakomeren vznik. Za strojno sajenje so primerni komaj zbujeni gomolji s kaliči velikosti komaj 2-3 mm.

Gomolje nakaljujemo v plitvih lesenih ali plastičnih zabojčkih v katere položimo 1 vrsto gomoljev, da ima svetloba dostop do vsakega gomolja. V primeru pomanjkanja prostora se v zabojček lahko položijo gomolji v 2-3 vrste. V teh primerih je enako kot v prejšnjem primeru, zagotavljanje dostopa svetlobe potrebno zagotoviti do vsakega gomolja. Običajno pred sajenjem nakaljujemo zgodnje sorte, pri katerih z nakaljevanjem dosežemo zgodnejši pridelek in s tem pri prodaji običajno nekoliko višje cene. Pred sajenjem poznih sort, ki jih gojimo za ozimnico in skladiščenje je priporočljivo nakaljevanje na peščenih in prodnatih tleh brez namakanja, pri katerih dosežemo, zaradi hitrejšega nastavljanja gomoljev več pridelka do nastopa suše in visokih temperatur. Vendar pa je pri tem potrebno opozoriti na slabše naravno skladiščenje tega pridelka, zato je to smiselno le, če pridelek skladiščimo v kontroliranih pogojih v skladiščih.

Draga Zadravec univ.dipl.inž.kmet.
Specialistka za poljedelstvo